

KOMENTÁŘ

26. 6. 2024

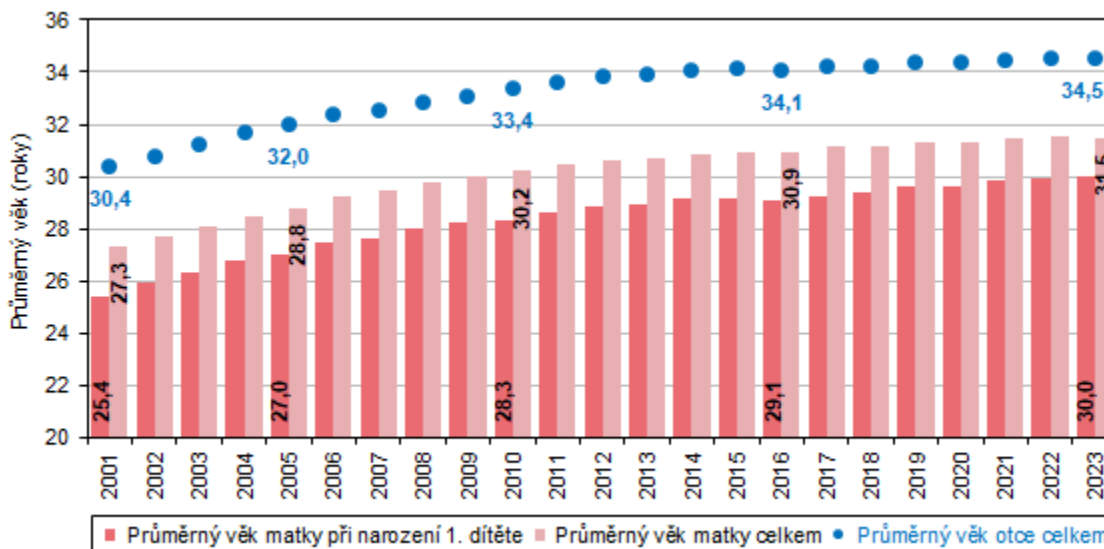
Věk rodičů dětí narozených v Jihomoravském kraji v roce 2023

Průměrný věk matek živě narozených dětí v Jihomoravském kraji byl 31,5 roku, otcové narozených dětí měli v průměru 34,5 roku. Od roku 2000 se průměrný věk rodičů v kraji zvýšil o 4,6 roku jak u matek, tak i u otců, nicméně v posledních letech byly tyto změny jen nepatrné.

V roce 2000 měla matka narozeného dítěte v průměru téměř 27 let. V roce 2005 byl tento věk o 2 roky vyšší, tj. 29 let, v roce 2010 přesáhl hranici 30 let a v roce 2017 překročil hranici 31 let. V roce 2023 měla matka narozeného dítěte v průměru již 31,5 roku, tj. o 4,6 roku více než v roce 2000.

Velmi podobně se v kraji vyvíjel i průměrný věk matky při narození prvního dítěte. V roce 2000 měla matka v Jihomoravském kraji při porodu prvního dítěte v průměru 25 let, v roce 2005 to bylo o 2 roky více, v roce 2008 již dosáhla v průměru 28 let. Od roku 2014 věk prvorodičky přesahuje hranici 29 let a v roce 2023 dosáhl 30,0 let, tj. o 5,0 roku více než v roce 2000.

Graf 1 Průměrný věk rodičů živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

V roce 2023 se matkám s bydlištěm v Jihomoravském kraji **živě narodilo 10 669 dětí**, z toho 4 501 dětí se narodilo mimo manželství, tedy matkám svobodným, rozvedeným či vdovám. Podíl 42,2 % narozených mimo manželství meziročně poklesl, **došlo také ke snížení počtu narozených dětí bez uvedeného otce**. Proti předchozímu roku se jejich počet snížil o 67 na 740, což byla nejnižší hodnota za poslední roky. Například v roce 2010 nebyl uveden otec u 1 237 dětí narozených mimo manželství.

KOMENTÁŘ

Tab. 1 Živě narozené děti a průměrný věk matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet živě narozených dětí	9 617	11 149	13 040	12 771	13 509	13 594	13 328	12 859	13 085	12 078	10 669
narození v manželství	8 009	8 209	8 375	7 270	7 615	7 636	7 641	7 214	7 412	6 876	6 168
narození mimo manželství	1 603	2 940	4 665	5 501	5 894	5 958	5 687	5 645	5 673	5 202	4 501
s uvedením otce	.	.	3 428	4 418	4 965	5 070	4 798	4 738	4 815	4 395	3 761
bez uvedení otce	.	.	1 237	1 083	929	888	889	907	858	807	740
Podíl živě narozených dětí mimo manželství (%)	16,7	26,4	35,8	43,1	43,6	43,8	42,7	43,9	43,4	43,1	42,2
Průměrný věk matky při narození dítěte											
celkem	26,9	28,8	30,2	30,9	31,1	31,1	31,3	31,3	31,5	31,5	31,5
prvního	25,0	27,0	28,3	29,2	29,3	29,4	29,6	29,6	29,8	29,9	30,0
druhého	27,7	29,8	31,2	31,9	32,2	32,1	32,1	32,1	32,3	32,2	32,2
třetího	30,8	32,3	33,5	34,3	34,6	34,4	34,4	34,4	34,7	34,3	34,5

Pozn. Průměrný věk matky při narození dítěte je vypočítán z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matky

Lišil se i **průměrný věk matek podle rodinného stavu** – vdané matky v roce 2023 měly při porodu v průměru 31,6 let a byly o 0,9 roku starší než matky svobodné, rozvedené či vdovy. Nejnížší průměrný věk v minulých letech měly zpravidla matky živě narozených dětí, které se narodily mimo manželství a u nichž nebyl uveden otec. V roce 2023 měly tyto matky v průměru 29,0 roku a proti vdaným matkám byly o 2,6 roku mladší.

Z porovnání **zastoupení věkových skupin matek** je zřejmé, že v roce 2000 bylo nejvíce matek v kraji ve věku 25 až 29 let a druhou nejpočetnější věkovou skupinou byly matky ve věku 20 až 24 let. V roce 2003 se na druhé místo v četnosti dostala věková skupina 30 až 34 let. Věková skupina 25 až 29 let si prvenství v zastoupení udržela až do roku 2007 a **od roku 2008 až dosud jsou nejpočetnější skupinou právě matky ve věku 30 až 34 let.**

Tab. 2 Matky živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Průměrný věk matky při narození dítěte											
v manželství	27,1	29,3	30,9	31,7	31,8	31,8	31,8	31,8	32,1	32,0	31,6
mimo manželství	25,9	27,3	29,0	29,9	30,2	30,4	30,5	30,6	30,7	30,9	30,7
s uvedením otce	.	.	29,5	30,3	30,5	30,6	30,8	30,9	31,0	31,2	31,1
bez uvedení otce	.	.	27,6	28,3	28,7	29,0	29,4	29,1	29,3	29,6	29,0
Matky živě narozených dětí v tom podle věku:	9 441	10 944	12 792	12 604	13 357	13 421	13 172	12 693	12 928	11 939	10 532
do 14	2	1	-	1	1	3	1	3	1	-	-
15 - 19	409	323	258	181	182	169	148	153	147	130	143
20 - 24	3 024	1 709	1 529	1 318	1 292	1 286	1 103	1 115	1 011	976	898
25 - 29	3 920	4 751	4 175	3 787	4 041	4 023	4 072	3 844	3 778	3 469	2 943
30 - 34	1 512	3 221	4 894	4 701	4 886	5 030	4 899	4 748	4 951	4 552	4 069
35 - 39	505	810	1 721	2 237	2 459	2 363	2 387	2 288	2 487	2 246	2 023
40 - 44	63	122	202	360	472	514	529	512	514	519	418
45 - 49	6	7	12	19	22	33	33	29	38	47	35
50 a více	-	-	1	-	2	-	-	1	1	-	3

Pozn. Rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem matek živě narozených tvoří děti narozené při vícečetných porodech

KOMENTÁŘ

Zvyšování průměrného věku matky při narození dítěte doprovázelo i zvyšování **průměrného věku otců**. Při pohledu na tabulky i graf lze konstatovat, že vývoj průměrného věku v jednotlivých „kategoriích rodičů“ (matka, matka dítěte narozeného v manželství, matka dítěte mimo manželství, otec), byl velmi podobný. Ve sledovaných letech se prakticky zachovávaly i vzájemné odstupy mezi jednotlivými kategoriemi. V roce 2000 měl otec při narození dítěte v průměru 29,9 let a byl o 3,0 roky starší než matka dítěte. **V roce 2023 se průměrný věk otce proti roku 2000 zvýšil o 4,6 roku na 34,5 roku.** Oproti matce dítěte byl otec v roce 2023 také starší o 3,0 roky. Z tabulky je také zřejmé, že **věk otců celkem i v jednotlivých členěních se v posledních 5 letech téměř nezměnil.**

Tab. 3 Otcové živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

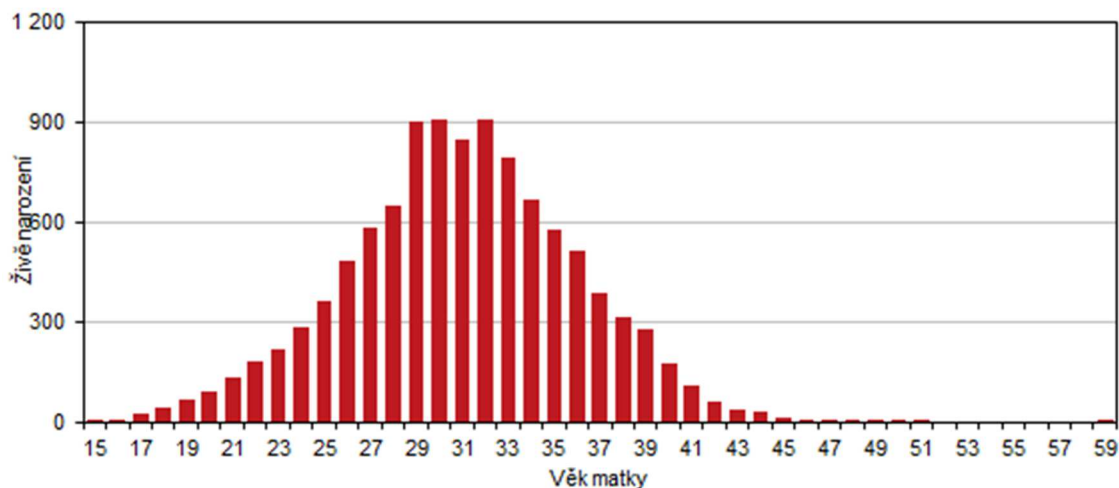
	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Průměrný věk otce při narození dítěte											
celkem	29,9	32,0	33,4	34,2	34,3	34,2	34,3	34,3	34,5	34,6	34,5
v manželství	29,9	32,0	33,6	34,5	34,7	34,6	34,6	34,6	34,8	34,7	34,7
mimo manželství	.	.	32,7	33,5	33,5	33,7	33,9	33,9	34,0	34,3	34,2
Otcové živě narozených dětí	7 852	8 048	11 574	11 541	12 444	12 552	12 298	11 806	12 082	11 148	9 820
v tom podle věku:											
15 - 19	34	4	21	22	17	12	22	13	13	10	17
20 - 24	1 236	352	479	464	535	525	409	383	372	344	305
25 - 29	3 325	2 659	2 426	2 127	2 335	2 398	2 517	2 363	2 316	2 057	1 772
30 - 34	1 983	3 222	4 839	4 169	4 396	4 433	4 244	4 133	4 296	4 027	3 572
35 - 39	885	1 251	2 671	3 187	3 221	3 233	3 060	3 034	3 120	2 852	2 528
40 - 44	260	399	797	1 142	1 447	1 458	1 483	1 338	1 407	1 249	1 065
45 - 49	92	121	239	305	337	346	424	402	420	458	424
50 - 54	28	32	66	86	109	107	98	98	99	115	85
55 - 59	4	4	23	23	24	28	28	28	26	27	23
60 +	5	4	13	16	23	12	13	14	13	9	10

Tak, jak bylo možno uvést věkovou strukturu matek, stejně tak je možno charakterizovat i **věkovou skladbu otců dětí** (bez dalšího rozlišení). Vzhledem k tomu, že rozmezí věku otců bylo širší, bylo tomuto stavu uzpůsobeno i rozpětí věkových skupin v tabulce 3. Nejpočetnější skupinou otců byla v roce 2000 věková kategorie 25 až 29 let. Převaha počtu otců v tomto věku přetrvávala do roku 2003. **Od roku 2004 až dosud je nejčetnější kategorie otců ve věku 30 až 34 let.** Podíl otců s věkem 45 let a více se meziročně nepatrně zvýšil o 0,1 procentního bodu na 5,5 % (v roce 2000 se podíleli na celkovém počtu 1,6 %).

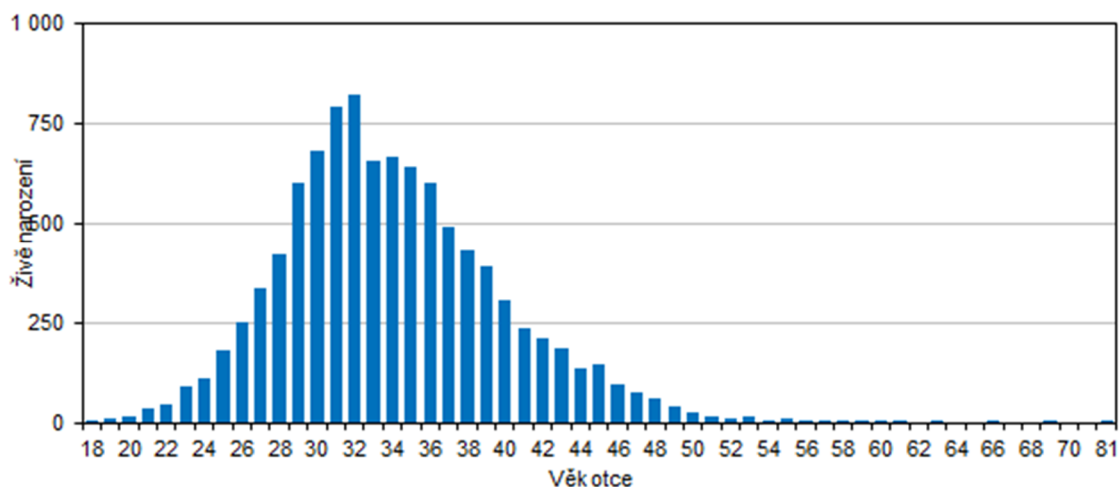
Grafy 2 a 3 znázorňují **věkové rozložení rodičů živě narozených dětí v Jihomoravském kraji v roce 2023.** Nejvíce matek živě narozených dětí bylo ve věku 30 let, a to 909. Nejvíce otců, a to 824, bylo ve věku 32 let. Z krajních hodnot věkového spektra je možno uvést 2 matky ve věku 15 let (v těchto případech nebyl uveden otec dítěte). Na druhém okraji je to 1 matka ve věku 59 let. Osm nejmladších otců mělo 18 let, nejstarším byl 1 otec ve věku 81 let. Z hlediska kombinace věku ženy a muže přivedli na svět nejvíce dětí 30leté ženy s 31letými muži a 32leté ženy s 32letými muži, a to 130 živě narozených.

KOMENTÁŘ

Graf 2 Živě narození podle věku matky v Jihomoravském kraji v roce 2023

Graf 3 Živě narození podle věku otce v Jihomoravském kraji v roce 2023

Porodní hmotnost novorozenců narozených v Jihomoravském kraji v roce 2023 se nejčastěji pohybovala v rozmezí od 3,0 do 3,4 kg (3 782 dětí) a od 3,5 do 3,9 kg (3 550 dětí). S váhou 4,5 kg a vyšší přišlo v našem kraji na svět 145 dětí, jeden novorozenec vážil dokonce 5,7 kg.

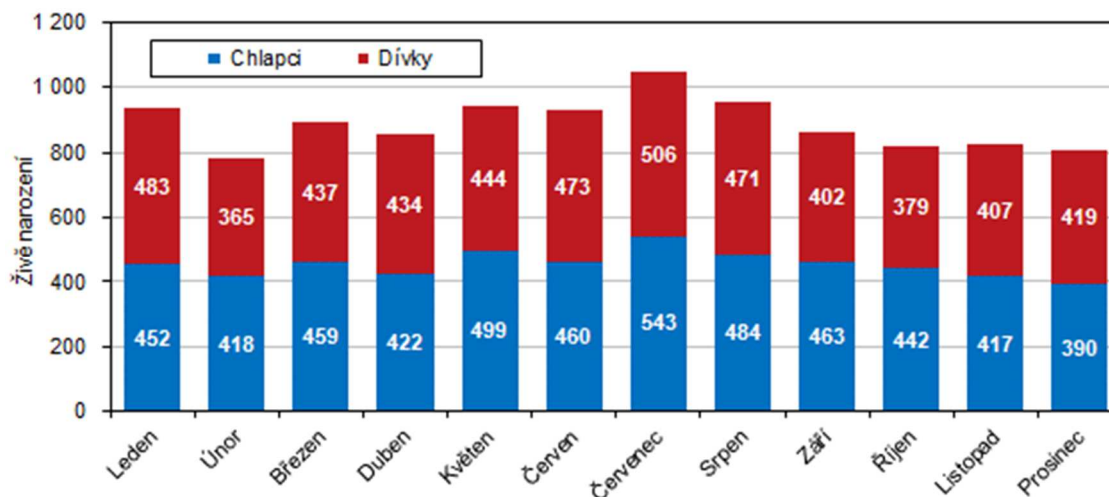
Z informací o **porodní délce živě narozených** vyplývá, že nejvíce novorozenců měřilo 50 cm (2 696 živě narozených), dále 51 cm (1 728 živě narozených) a 49 cm (1 363 živě narozených). Do 40 cm mělo 67 dětí, naopak nad 54 cm naměřili v porodnicích u 79 dětí, jeden novorozenec měřil dokonce 60 cm.

Nejvíce dětí se v průběhu roku 2023 narodilo v červenci (1 049 živě narozených), druhý nejvyšší počet živě narozených připadl na srpen (955 dětí). Nejméně příznivým měsícem pak byl z tohoto pohledu únor, kdy se v kraji narodilo 783 dětí. Ve většině měsíců sledovaného roku převažovali mezi živě narozenými chlapci, nejvýrazněji v říjnu (o 63 chlapců více než děvčat),

KOMENTÁŘ

nejmenší rozdíl byl v listopadu (o 10 chlapců více než děvčat). Dívky měly převahu v měsíci lednu (o 31), dubnu (o 12), červnu (o 13) a prosinci (o 29).

Graf 4 Živě narození podle pohlaví a měsíce v Jihomoravském kraji v roce 2023

Z podkladového souboru narozených dětí za rok 2023 lze uvést také informaci o **dosazeném vzdělání rodičů**. Uvedení stupně vzdělání není povinné, neuvedlo jej 7,6 % matek a 17,1 % otců. Z rodičů živě narozených dětí, kteří tento údaj uvedli, mělo základní vzdělání včetně nedokončeného 7,0 % matek a 3,8 % otců, střední vzdělání včetně vyučení uvedlo 11,6 % matek a 21,0 % otců. Na střední vzdělání s maturitou dosáhlo 29,7 % matek a 35,0 % otců, vyšší odborné vzdělání mělo 3,9 % matek a 1,4 % otců. Vysoko-školské vzdělání uvedlo 47,8 % matek a 38,8 % otců.

Kontakt:

Ing. Marcela Vetešková
Krajská správa ČSÚ v Brně
T: 542 528 200
E: marcela.veteskova@csu.gov.cz